

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 18 grudnia 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Zabezpieczenie społeczne – Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego – Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 – Artykuł 3 – Zagadnienia objęte rozporządzeniem – Świadczenie z tytułu starości – Swobodny przepływ pracowników wewnątrz Unii Europejskiej – Rozporządzenie (UE) nr 492/2011 – Artykuł 7 – Równe traktowanie pracowników krajowych i pracowników migrujących – Przywileje socjalne – Ustawodawstwo państwa członkowskiego zastrzegające przyznanie „dodatku dla reprezentantów sportowych” wyłącznie obywatelom tego państwa

W sprawie C-447/18

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Najvyšší súd Slovenskej republiky (sąd najwyższy Republiki Słowackiej) postanowieniem z dnia 29 maja 2018 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 9 lipca 2018 r., w postępowaniu:

UB

przeciwko

Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Bratislava,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Prechal, prezes izby, K. Lenaerts, prezes Trybunału, R. Silva de Lapuerta, wiceprezes Trybunału, oboje pełniący obowiązki sędziów trzeciej izby, L.S. Rossi (sprawozdawczyni) i F. Biltgen, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Tanchev,

sekretarz: M. Aleksejev, kierownik wydziału,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 maja 2019 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu rządu słowackiego – B. Ricziová i M. Kianička, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu czeskiego – M. Smolek, J. Pavliš i J. Vlácil, a także L. Dvořáková, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: słowacki.

– w imieniu Komisji Europejskiej – D. Martin, A. Tokár i B.R. Killmann, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 11 lipca 2019 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1 lit. w) oraz art. 4 i 5 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. 2004, L 166, s. 1; sprostowanie Dz.U. 2004, L 200, s. 1), a także art. 34 ust. 1 i 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”).
- 2 Wniosek ten został złożony w kontekście postępowania toczącego się pomiędzy UB a Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Bratislava (dyrektorem generalnym zakładu ubezpieczeń społecznych w Bratysławie, Słowacja), dotyczącego zgodności z prawem decyzji odmownej w sprawie przyznania UB świadczenia wypłacanego niektórym sportowcom wyczynowym.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Artykuł 1 rozporządzenia nr 883/2004, zatytułowany „Definicje”, stanowi:

„Do celów stosowania niniejszego rozporządzenia:

[...]

w) określenie »emerytura lub renta« oznacza nie tylko emerytury lub renty, ale też świadczenia zryczałtowane, które mogą zastąpić emerytury i renty oraz wypłaty z tytułu zwrotu składek, jak również, zgodnie z postanowieniami tytułu III, podwyżki rewaloryzacyjne lub zasiłki uzupełniające;

[...]”.

- 4 Artykuł 3 tego rozporządzenia, zatytułowany „Zagadnienia objęte rozporządzeniem”, stanowi:

„1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do całego ustawodawstwa odnoszącego się do następujących działów zabezpieczenia społecznego:

- a) świadczeń z tytułu choroby;
- b) świadczeń z tytułu macierzyństwa i równoważnych świadczeń dla ojca;
- c) świadczeń z tytułu inwalidztwa;
- d) świadczeń z tytułu starości;
- e) rent rodzinnych;
- f) świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i choroby zawodowej;

- g) zasiłków na wypadek śmierci;
- h) świadczeń dla bezrobotnych;
- i) świadczeń przedemerytalnych;
- j) świadczeń rodzinnych.

[...]

3. Niniejsze rozporządzenie stosuje się także do specjalnych nieskładkowych świadczeń pieniężnych objętych art. 70.

[...]”.

- 5 Artykuł 4 omawianego rozporządzenia, zatytułowany „Zasada równego traktowania”, ma następujące brzmienie:

„O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, korzystają z tych samych świadczeń i podlegają tym samym obowiązkom na mocy ustawodawstwa każdego państwa członkowskiego, co jego obywatele”.

- 6 Artykuł 5 tego rozporządzenia, zatytułowany „Równe traktowanie świadczeń, dochodów, okoliczności lub zdarzeń”, brzmi:

„O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej oraz w świetle specjalnych wprowadzonych przepisów wykonawczych, zastosowanie mają następujące przepisy:

- a) w przypadkach, w których na podstawie ustawodawstwa właściwego państwa członkowskiego otrzymywanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego i inny dochód ma pewne skutki prawne, odpowiednie przepisy tego ustawodawstwa mają zastosowanie także do otrzymywanych świadczeń równoważnych nabytych na podstawie prawodawstwa innego państwa członkowskiego lub dochodów osiągniętych w innym państwie członkowskim;
  - b) w przypadkach, w których na podstawie ustawodawstwa właściwego państwa członkowskiego, zaistnieniu pewnych okoliczności lub zdarzeń przypisywane są określone skutki prawne, to państwo członkowskie uwzględnia podobne okoliczności lub zdarzenia zaistniałe w każdym państwie członkowski[m,] tak jak gdyby miały one miejsce na jego własnym terytorium”.
- 7 Tytuł III rozporządzenia nr 883/2004 zawiera rozdział 9 zatytułowany „Specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne”. Rozdział ten zawiera jeden artykuł, a mianowicie art. 70 rozporządzenia, zatytułowany „Przepis ogólny”, który przewiduje w ust. 1 i 2:

„1. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do specjalnych nieskładkowych świadczeń pieniężnych wypłacanych na podstawie ustawodawstwa, które, ze względu na swój zakres podmiotowy, cele i/lub warunki uprawnienia, nosi cechy zarówno ustawodawstwa dotyczącego zabezpieczenia społecznego, o którym mowa w art. 3 ust. 1, jak i pomocy społecznej.

2. Do celów stosowania przepisów niniejszego rozdziału określenie »specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne« oznacza świadczenia, które:

a) mają na celu zapewnienie:

- (i) uzupełniającej, zastępczej lub dodatkowej ochrony na wypadek ryzyk objętych działaniami ubezpieczenia społecznego, o których mowa w art. 3 ust. 1, a które gwarantują zainteresowanym minimum środków utrzymania z uwzględnieniem sytuacji gospodarczej i społecznej zainteresowanego państwa członkowskiego; lub
- (ii) wyłącznie szczególnej ochrony dla niepełnosprawnego, ściśle związanej ze środowiskiem społecznym tej osoby w zainteresowanym państwie członkowskim,

oraz

b) w przypadkach, w których finansowanie wynika wyłącznie z obowiązkowego opodatkowania mającego pokrywać ogólne wydatki publiczne, a warunki udzielania i wyliczania świadczeń nie zależą od jakiegokolwiek składki w odniesieniu do beneficjenta. Jednakże świadczenia udzielane w celu uzupełnienia świadczenia składkowego nie są uważane za świadczenia składkowe z tego tylko powodu,

oraz

c) są wymienione w załączniku X”.

8 Artykuł 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii (Dz.U. 2011, L 141, s. 1) stanowi w ust. 1 i 2:

„1. Pracownik będący obywatelem państwa członkowskiego nie może być, na terytorium innego państwa członkowskiego, traktowany – ze względu na swą przynależność państwową – odmiennie niż pracownicy krajowi pod względem warunków zatrudnienia i pracy, w szczególności warunków wynagrodzenia, zwolnienia oraz, w przypadku utraty pracy, powrotu do pracy lub ponownego zatrudnienia.

2. Pracownik taki korzysta z takich samych przywilejów socjalnych i podatkowych jak pracownicy krajowi”.

Prawo słowackie

9 Artykuł 1 zákon č. 112/2015 Z.z. o príspevku športovému reprezentantovi a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ustawy nr 112/2015 o dodatku dla reprezentantów sportowych oraz o zmianie ustawy nr 461/2003 o ubezpieczeniu społecznym, zwanej dalej „ustawą nr 112/2015”), w brzmieniu mającym zastosowanie do postępowania głównego, stanowi:

„Niniejsza ustawa reguluje przyznawanie dodatku dla reprezentantów sportowych (zwanego dalej »dodatkiem«) jako państwowego świadczenia socjalnego, którego celem jest zapewnienie wsparcia finansowego sportowcowi, który jako reprezentant sportowy Republiki Czechosłowackiej; Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej; Czechosłowackiej Republiki Federacyjnej; Czeskiej i Słowackiej Republiki Federacyjnej; lub Republiki Słowackiej zdobył medal na igrzyskach olimpijskich, igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach olimpijskich niesłyszących, mistrzostwach świata lub mistrzostwach Europy”.

10 Artykuł 2 ust. 1 tej ustawy stanowi:

„Do dodatku ma prawo osoba fizyczna, która:

- a) jako reprezentant sportowy Republiki Czechosłowackiej; Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej; Czechosłowackiej Republiki Federacyjnej; Czeskiej i Słowackiej Republiki Federacyjnej; lub Republiki Słowackiej, zdobyła:
  - 1. złoty medal (pierwsze miejsce), srebrny medal (drugie miejsce) lub brązowy medal (trzecie miejsce) na igrzyskach olimpijskich, igrzyskach paraolimpijskich lub na igrzyskach olimpijskich niesłyszących,
  - 2. złoty medal (pierwsze miejsce), srebrny medal (drugie miejsce) lub brązowy medal (trzecie miejsce) na mistrzostwach świata lub złoty medal (pierwsze miejsce) na mistrzostwach Europy w dyscyplinie sportowej włączonej przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski do igrzysk olimpijskich, przez Międzynarodowy Komitet Paraolimpijski do igrzysk paraolimpijskich lub przez Międzynarodowy Komitet Sportu Niesłyszących do igrzysk olimpijskich niesłyszących bezpośrednio poprzedzających mistrzostwa świata lub mistrzostwa Europy lub które odbyły się w roku, w którym odbyły się mistrzostwa świata lub mistrzostwa Europy;
- b) jest obywatelem Republiki Słowackiej;
- c) zamieszkuje na stałe na terytorium Republiki Słowackiej lub jest osobą, do której ma zastosowanie przepis szczególny;
- d) nie otrzymuje podobnego świadczenia zagranicznego;
- e) osiągnęła wiek emerytalny i
- f) złożyła wniosek o emeryturę zgodnie z przepisami szczególnymi”.

11 Artykuł 3 wspomnianej ustawy brzmi następująco:

„Wysokość dodatku stanowi różnicę:

- a) między kwotą 750 EUR a sumą świadczeń emerytalnych przyznanych zgodnie z przepisami szczególnymi oraz podobnych świadczeń emerytalnych wypłacanych z zagranicy, jeżeli osoba fizyczna zdobyła:
  - 1) złoty medal zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. a) pkt 1,
  - 2) złoty medal zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. a) pkt 2 na mistrzostwach świata lub
- b) między kwotą 600 EUR a sumą świadczeń emerytalnych przyznanych zgodnie z przepisami szczególnymi oraz podobnych świadczeń emerytalnych wypłacanych z zagranicy, jeżeli osoba fizyczna zdobyła:
  - 1) srebrny medal zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. a) pkt 1,
  - 2) srebrny medal zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. a) pkt 2 na mistrzostwach świata lub
- c) między kwotą 500 EUR a sumą świadczeń emerytalnych przyznanych zgodnie z przepisami szczególnymi oraz podobnych świadczeń emerytalnych wypłacanych z zagranicy, jeżeli osoba fizyczna zdobyła:
  - 1) brązowy medal zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. a) pkt 1,
  - 2) brązowy medal zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. a) pkt 2 na mistrzostwach świata lub
  - 3) złoty medal zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. a) pkt 2 na mistrzostwach Europy”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 12 UB, obywatel Czech, który od 52 lat zamieszkuje na terytorium dzisiejszej Słowacji, zdobył w 1971 r. złoty medal na Mistrzostwach Europy w Hokeju na Lodzie i srebrny medal na Mistrzostwach Świata w Hokeju na Lodzie 1971 jako członek reprezentacji narodowej Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej.
- 13 Po rozwiązaniu Czeskiej i Słowackiej Republiki Federacyjnej, do którego doszło o północy 31 grudnia 1992 r., UB wybrał obywatelstwo czeskie. Niemniej jednak nadal zamieszkiwał na terytorium Słowacji. Podczas rozprawy rząd słowacki uściślił również, a inni uczestnicy postępowania temu nie zaprzeczyli, że gdy Republika Słowacka i Republika Czeska przystępowały do Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004 r., UB był zatrudniony w szkole podstawowej i pracę tę wykonywał co najmniej do 2006 r.
- 14 W dniu 17 grudnia 2015 r. UB złożył wniosek o przyznanie dodatku dla reprezentantów sportowych, przewidzianego w ustawie nr 112/2015 (zwanego dalej „dodatkiem dla reprezentantów sportowych”). Po stwierdzeniu, że zainteresowany nie spełnia warunku posiadania obywatelstwa słowackiego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 lit. b) tej ustawy, zakład ubezpieczeń społecznych, oddział w Bratysławie odrzucił ten wniosek.
- 15 UB wniósł skargę na tę decyzję do Krajský súd v Košiciach (sądu okręgowego w Koszycach, Słowacja), podnosząc, że zgodnie z prawem Unii ustawodawstwo słowackie ma skutek dyskryminujący ze względu na przynależność państwową i nie uwzględnia faktu, że zamieszkiwał on na terytorium Słowacji od 52 lat.
- 16 Ponieważ skarga ta została oddalona, UB wniósł skargę kasacyjną do sądu odsyłającego.
- 17 Sąd ten stwierdził, po przeanalizowaniu projektu ustawy nr 112/2015, że słowacki ustawodawca uzasadnił swój wybór uzależnienia rozpatrywanego w postępowaniu głównym dodatku od posiadania obywatelstwa słowackiego tym, że dodatek ten stanowi państwowe świadczenie socjalne, a nie świadczenie emerytalne, a jego celem było przyczynienie się do zapewnienia bezpieczeństwa finansowego najlepszych sportowców, którzy jako obywatele słowaccy reprezentowali Republikę Słowacką lub jej poprzedników prawnych w dużych międzynarodowych zawodach sportowych. Stąd prawo to nie miałyby mieć zastosowania do reprezentantów sportowych będących obywatelami innych państw.
- 18 Jednakże zdaniem sądu odsyłającego, po pierwsze, dodatek dla reprezentantów sportowych nie jest jedynie państwowym świadczeniem socjalnym, ponieważ jest on wypłacany regularnie i równoległe ze świadczeniem emerytalnym, w celu dostosowania wysokości tego ostatniego świadczenia do kwot przewidzianych w art. 3 lit. a)-c) tej ustawy. Po drugie, UB, jako reprezentant sportowy w sporcie drużynowym, był traktowany inaczej niż jego koledzy z drużyny tylko dlatego, że w przeciwieństwie do nich, nie jest obywatelem Słowacji, chociaż on również przyczynił się poprzez swoje sportowe umiejętności i podejmowane wysiłki do wspólnych wyników drużyny narodowej.
- 19 W tej sytuacji Najvyšší súd Slovenskej republiky (sąd najwyższy Republiki Słowackiej) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy w okolicznościach postępowania głównego możliwe jest dokonanie wykładni art. 1 lit. w) i art. 4–5 rozporządzenia [nr 883/2004], rozpatrywanych łącznie z prawem do świadczeń z zabezpieczenia społecznego i przywilejów socjalnych, ustanowionym w art. 34 ust. 1–2 [karty], w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie zastosowaniu przepisu krajowego, zgodnie z którym słowacka instytucja zabezpieczenia społecznego uwzględnia obywatelstwo wnioskodawcy jako podstawowy warunek prawa do dodatku do emerytury dla reprezentantów sportowych, chociaż częścią przepisu krajowego jest również inny wymóg prawny, a mianowicie udział w reprezentacji narodowej poprzedników prawnych, w tym Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 20 Poprzez swoje pytanie prejudycjalne sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy wykładni art. 1 lit. w) oraz art. 4 i 5 rozporządzenia nr 883/2004 w związku z art. 34 ust. 1 i 2 karty należy dokonywać w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego uzależniającym przyznanie dodatku niektórym czołowym sportowcom, którzy reprezentowali to państwo członkowskie lub jego poprzedników prawnych w międzynarodowych zawodach sportowych między innymi od warunku, że wnioskodawca jest obywatelem tego państwa członkowskiego.
- 21 W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy na wstępie ustalić, czy dodatek taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym wchodzi w zakres przedmiotowy stosowania rozporządzenia nr 883/2004.
- 22 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, rozróżnienie między świadczeniami objętymi zakresem stosowania rozporządzenia nr 883/2004 a świadczeniami wyłączonymi z tego zakresu opiera się zasadniczo na elementach konstytutywnych każdego świadczenia, w szczególności jego celach i warunkach przyznania, a nie na okoliczności, czy ustawodawstwo krajowe kwalifikuje świadczenie jako świadczenie z tytułu zabezpieczenia społecznego [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., A (pomoc dla osoby niepełnosprawnej), C-679/16, EU:C:2018:601, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 23 Tym samym świadczenie można zakwalifikować jako świadczenie z tytułu zabezpieczenia społecznego, jeżeli po pierwsze, jest przyznawane uprawnionym bez jakiejkolwiek indywidualnej i uznaniowej oceny potrzeb osobistych, w oparciu o sytuację określoną prawnie, oraz jeżeli po drugie, dotyczy ono jednego z rodzajów ryzyka, wyraźnie wymienionych w art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., A (pomoc dla osoby niepełnosprawnej), C-679/16, EU:C:2018:601, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 24 Jako że obie wskazane w poprzednim punkcie przesłanki mają charakter łączny, niespełnienie jednej z nich skutkuje tym, że dane świadczenie nie jest objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 883/2004 [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., A (pomoc dla osoby niepełnosprawnej), C-679/16, EU:C:2018:601, pkt 33].
- 25 W szczególności w odniesieniu do drugiej przesłanki należy zbadać, czy świadczenie takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym odnosi się do jednego z rodzajów ryzyka wyraźnie wymienionych w art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004.
- 26 W szczególności w odniesieniu do zakwalifikowania świadczenia społecznego jako świadczenia z tytułu starości w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. d) tego rozporządzenia Trybunał wyjaśnił, że za takie świadczenie można uznać zasiłek uzupełniający, wypłacany wyłącznie osobom uprawnionym do emerytury lub renty rodzinnej, który to zasiłek finansowany jest z tych samych źródeł, z których finansowane są emerytury i renty rodzinne i który wypłacany jest obok emerytury, umożliwiając osobom uprawnionym zaspokojenie ich potrzeb poprzez zagwarantowanie dodatku finansowego (zob. podobnie wyroki: z dnia 20 stycznia 2005 r., Noteboom, C-101/04, EU:C:2005:51, pkt 25–29; z dnia 16 września 2015 r., Komisja/Słowacja, C-361/13, EU:C:2015:601, pkt 56).
- 27 W rozpatrywanym wypadku należy przede wszystkim zauważyć, że nawet jeśli jednym z celów dodatku dla reprezentantów sportowych jest „zapewnienie wsparcia finansowego sportowcowi”, jak wyraźnie stanowi art. 1 ustawy nr 112/2015, z akt przedłożonych Trybunałowi wynika, że ratio legis tego dodatku jest głównie uznanie wyjątkowych wysiłków i wybitnych wyników osiągniętych przez bardzo ograniczoną liczbę czołowych sportowców w niektórych międzynarodowych zawodach sportowych. Zasadniczym celem tego dodatku jest zatem nagradzanie beneficjentów tego dodatku za wyczyny, jakich dokonali w dziedzinie sportu, reprezentując swój kraj.

- 28 Ponadto ten zasadniczy cel wyjaśnia, po pierwsze, dlaczego dodatek ten jest finansowany bezpośrednio przez państwo, spoza źródeł finansowania krajowego systemu zabezpieczenia społecznego i niezależnie od składek płaconych przez jego beneficjentów, a po drugie, dlaczego nie jest on wypłacany wszystkim sportowcom, którzy uczestniczyli w takich zawodach, ale tylko bardzo ograniczonej ich liczbie, która w tym kontekście zdobyła określone medale.
- 29 Wreszcie, nawet jeśli maksymalna kwota rozpatrywanego w postępowaniu głównym dodatku jest ograniczona poprzez odniesienie do ewentualnej emerytury, którą beneficjent miałby otrzymywać z innego źródła, wypłata tego dodatku nie jest uzależniona od prawa beneficjenta do pobierania takiej emerytury, lecz jedynie od złożenia przez niego stosownego wniosku.
- 30 Wynika z tego, że dodatek takiego jak rozpatrywany w postępowaniu głównym nie można uznać za świadczenie z tytułu starości i że w związku z tym nie odnosi się on do żadnego z rodzajów ryzyka, wyraźnie wymienionych w art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004.
- 31 Wynika z tego, że druga przesłanka, o której mowa w pkt 23 niniejszego wyroku, nie została spełniona.
- 32 Ponadto, ponieważ dodatek ten nie obejmuje żadnego z rodzajów ryzyka związanych z działaniami zabezpieczenia społecznego, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004, ponieważ nie ma on wyłącznie na celu zapewnienia szczególnej ochrony osób niepełnosprawnych, i ponieważ nie został w każdym razie wymieniony w załączniku X do tego rozporządzenia, nie można go również zakwalifikować jako specjalnego nieskładkowego świadczenia pieniężnego w rozumieniu art. 70 tego rozporządzenia.
- 33 W związku z powyższym dodatek taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym nie wchodzi w zakres stosowania rozporządzenia nr 883/2004.
- 34 W tych okolicznościach nie należy badać podniesionej kwestii pod kątem art. 34 ust. 1 i 2 karty.
- 35 Należy jednak przypomnieć, że w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE procedury współpracy pomiędzy sądami krajowymi a Trybunałem, do Trybunału należy udzielenie sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi, która umożliwi temu sądowi rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu. Mając to na uwadze, Trybunał powinien w razie potrzeby przeformułować przedłożone mu pytania. Zadaniem Trybunału jest bowiem dokonanie wykładni wszelkich przepisów prawa Unii, których potrzebują sądy krajowe w celu rozstrzygnięcia zawisłych przed nimi sporów, nawet jeżeli przepisy te nie są wyraźnie wskazane w pytaniach skierowanych do niego przez te sądy. W tym zakresie Trybunał może wyprowadzić z całości informacji przedstawionych mu przez sąd krajowy, a w szczególności z uzasadnienia postanowienia odsyłającego, te normy i zasady prawa Unii, które wymagają wykładni w świetle przedmiotu sporu w postępowaniu głównym (wyrok z dnia 16 lipca 2015 r., Abcur, C-544/13 i C-545/13, EU:C:2015:481, pkt 33, 34 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 36 W niniejszej sprawie, mimo że sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału formalnie jedynie z pytaniem o wykładnię rozporządzenia nr 883/2004, konieczne jest zbadanie, zgodnie z propozycją Komisji, czy wykładni rozporządzenia nr 492/2011, w szczególności jego art. 7 ust. 2, należy dokonywać w ten sposób, że stoi ono na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego takim jak rozpatrywane w postępowaniu głównym.
- 37 Jak bowiem zauważono w pkt 13 tego wyroku, w odpowiedzi na pytanie postawione przez Trybunał na rozprawie, rząd słowacki wyjaśnił, że po przystąpieniu Republiki Słowackiej i Republiki Czeskiej do Unii, UB był zatrudniony w szkole podstawowej i nadal wykonywał tę pracę co najmniej do 2006 r.

- 38 Tymczasem art. 45 ust. 2 TFUE stanowi, iż swobodny przepływ pracowników obejmuje zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami państw członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy (wyrok z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie *Depesme i in.*, od C-401/15 do C-403/15, EU:C:2016:955, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 39 Ponadto art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011 stanowi w konkretnym obszarze przywilejów socjalnych wyraz zasady równego traktowania, ustanowionej w art. 45 ust. 2 TFUE, w związku z czym powinien być interpretowany w ten sam sposób (wyrok z dnia 15 grudnia 2016 r., *Depesme i in.*, od C-401/15 do C-403/15, EU:C:2016:955, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 40 Tymczasem stosownie do art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011 pracownik będący obywatelem państwa członkowskiego korzysta, na terytorium pozostałych państw członkowskich, z takich samych przywilejów socjalnych i podatkowych jak pracownicy krajowi.
- 41 Trybunał orzekł, że przepis ten przynosi korzyści zarówno pracownikom migrującym zamieszkującym w przyjmującym państwie członkowskim, jak i pracownikom przygranicznym, którzy wykonując pracę najemną w tym ostatnim państwie członkowskim, zamieszkują w innym państwie członkowskim (wyroki: z dnia 15 grudnia 2016 r., *Depesme i in.*, od C-401/15 do C-403/15, EU:C:2016:955, pkt 37; z dnia 10 lipca 2019 r., *Aubriet*, C-410/18, EU:C:2019:582, pkt 24).
- 42 Podobnie Trybunał orzekł już, że pracownik, który wykonywał pracę najemną w przyjmującym państwie członkowskim w chwili przystąpienia swojego państwa pochodzenia do Unii i który nadal wykonuje taką pracę po tym przystąpieniu, może od dnia tego przystąpienia powoływać się na art. 7 ust. 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1612/68 z dnia 15 października 1968 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty (Dz.U. 1968, L 257, s. 2), którego brzmienie zostało powtórzone w art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011, chyba że system przejściowy przewidziany w akcie przystąpienia stanowi inaczej (zob. podobnie wyrok z dnia 27 września 1989 r., *Lopes da Veiga*, 9/88, EU:C:1989:346, pkt 9, 10, 19).
- 43 W tym względzie, od przystąpienia Republiki Słowackiej i Republiki Czeskiej do Unii w dniu 1 maja 2004 r. zasada swobodnego przepływu pracowników co do zasady stosuje się w pełni do obywateli czeskich pracujących na Słowacji, zgodnie z art. 24 Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz.U. 2003, L 236, s. 33) oraz zgodnie z pkt 1.1 załącznika V do tego aktu, wyłącznie z zastrzeżeniem przepisów przejściowych przewidzianych w pkt 1.2–1.14 tego załącznika. Ponieważ art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 1612/68 nie podlega takim przepisom przejściowym, przepis ten ma zastosowanie w odniesieniu do wspomnianych obywateli czeskich od dnia 1 maja 2004 r. (zob. analogicznie wyrok z dnia 27 września 1989 r., *Lopes da Veiga*, 9/88, EU:C:1989:346, pkt 9).
- 44 Wobec tego z art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011 czerpie korzyści również pracownik, taki jak UB, który mimo że nie przeniósł miejsca swego zamieszkania, znalazł się w sytuacji pracownika migrującego w związku z przystąpieniem do Unii państwa, którego jest obywatelem, oraz państwa, na którego terytorium ustanowił miejsce swego zamieszkania.
- 45 Należy zatem zbadać, czy dodatek dla reprezentantów sportowych, taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, wchodzi w zakres pojęcia „przywileju socjalnego” w rozumieniu art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011.
- 46 W tym względzie odniesienie do przywilejów socjalnych, zawarte w tym przepisie nie może być interpretowane w sposób zawężający (zob. podobnie wyroki: z dnia 30 września 1975 r., *Cristini*, 32/75, EU:C:1975:120, pkt 12; z dnia 17 kwietnia 1986 r., *Reed*, 59/85, EU:C:1986:157, pkt 25).

- 47 Z celu, do którego osiągnięcia dąży art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011, polegającego na wdrożeniu zasady równego traktowania wynika bowiem, że pojęcie „przywileju socjalnego”, rozszerzone przez ten przepis na pracowników będących obywatelami innych państw członkowskich obejmuje wszelkie przywileje związane lub niezwiązane z umową o pracę, z jakich korzystają zwykle pracownicy krajowi, głównie z powodu tego, że są pracownikami albo po prostu z racji zamieszkiwania na terytorium krajowym. Rozszerzenie tych przywilejów na pracowników będących obywatelami innych państw członkowskich wydaje się zatem sprzyjać ich mobilności w ramach Unii (zob. podobnie wyroki: z dnia 17 kwietnia 1986 r., Reed, 59/85, EU:C:1986:157, pkt 26; z dnia 12 maja 1998 r., Martínez Sala, C-85/96, EU:C:1998:217, pkt 25; z dnia 15 września 2005 r., Ioannidis, C-258/04, EU:C:2005:559, pkt 35), a tym samym integracji w przyjmującym państwie członkowskim.
- 48 Trybunał orzekł już, że takie przywileje stanowią między innymi: zasiłek dla bezrobotnych dla młodych ludzi, którzy właśnie ukończyli studia i są w trakcie poszukiwania pierwszej pracy (zob. podobnie wyrok z dnia 15 września 2005 r., Ioannidis, C-258/04, EU:C:2005:559, pkt 34), zasiłek edukacyjny na dziecko pracownika (zob. podobnie wyrok z dnia 12 maja 1998 r., Martínez Sala, C-85/96, EU:1998:217, pkt 26), możliwość skorzystania przez wdowę i nieletnie dzieci pracownika migrującego z obniżek cen transportu kolejowego mających zastosowanie do dużych rodzin (zob. podobnie wyrok z dnia 30 września 1975 r., Cristini, 32/75, EU:C:1975:120, pkt 13), możliwość posługiwania się przez obwinionego pracownika jednym z języków dostępnych dla mieszkańców gminy przyjmującego państwa członkowskiego (zob. podobnie wyrok z dnia 11 lipca 1985 r., Mutsch, 137/84, EU:C:1985:335, pkt 16, 17) albo możliwość uzyskania zezwolenia na pobyt z pracownikiem przez partnera pracownika, który nie pozostaje w związku małżeńskim i nie jest obywatelem przyjmującego państwa członkowskiego (zob. podobnie wyrok z dnia 17 kwietnia 1986 r., Reed, 59/85, EU:C:1986:157, pkt 28), ponieważ wszystkie te środki mogą przyczynić się do integracji pracowników migrujących w państwie przyjmującym, a tym samym do osiągnięcia celu swobodnego przepływu pracowników.
- 49 W tym samym duchu należy przyznać, że możliwość nagradzania pracownika migrującego, na takich samych zasadach jak pracowników będących obywatelami przyjmującego państwa członkowskiego, za wyjątkowe osiągnięcia sportowe w reprezentowaniu tego państwa członkowskiego lub jego poprzedników prawnych może przyczynić się do integracji tego pracownika w środowisku tego państwa członkowskiego, a tym samym do osiągnięcia celu, jakim jest swobodny przepływ pracowników.
- 50 Wykładni tej, wbrew uwagom rządu słowackiego poczynionym podczas rozprawy, nie mogą podważać wyroki: z dnia 31 maja 1979 r., Even i ONPTS (207/78, EU:C:1979:144); z dnia 16 września 2004 r., Baldinger (C-386/02, EU:C:2004:535).
- 51 Trybunał orzekł w tych wyrokach, że świadczenia przyznawane byłym kombatantom, którzy stali się niezdolni do pracy z powodu wojny, lub byłym jeńcom wojennym, uzasadniające długotrwałe przetrzymywanie w niewoli, co jest wyrazem krajowego uznania dla cierpienia, jakie przeżyli, nie wchodzi – jako wypłacane w zamian za usługi świadczone na rzecz kraju – w zakres pojęcia „przywileju socjalnego” w rozumieniu art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 1612/68, nawet jeśli ubiegający się o takie świadczenia byli pracownikami migrującymi. W związku z tym dodatki te nie przyczyniły się do integracji tych pracowników w przyjmującym państwie członkowskim.
- 52 Natomiast celem dodatku rozpatrywanego w postępowaniu głównym jest nagradzanie czołowych sportowców, którzy reprezentowali przyjmujące państwo członkowskie lub jego poprzedników prawnych w międzynarodowych zawodach sportowych i osiągnęli wybitne wyniki. W szczególności skutkiem tego dodatku jest nie tylko zapewnienie beneficjentom bezpieczeństwa finansowego mającego na celu, w szczególności, zrekompensowanie braku pełnej integracji na rynku pracy w latach poświęconych uprawianiu sportu na wysokim poziomie, ale również i przede wszystkim przyznanie im szczególnego prestiżu społecznego ze względu na wyniki sportowe, jakie osiągnęli w kontekście takiej reprezentacji. Fakt, że pracownik migrujący korzysta z tego prestiżu, z którego korzystają również obywatele przyjmującego państwa członkowskiego, którzy znajdują się w takiej samej sytuacji lub

którzy nawet zdobyli medale w tej samej drużynie w ramach zbiorowych zawodów sportowych, może ułatwić integrację takich pracowników migrujących ze społeczeństwem tego państwa członkowskiego. Co więcej, Trybunał podkreślił już odzwierciedlone w art. 165 TFUE istotne znaczenie społeczne sportu w Unii, w szczególności sportu amatorskiego, a także rolę tego sportu jako czynnika integracji w społeczeństwie przyjmującego państwa członkowskiego (zob. podobnie wyrok z dnia 13 czerwca 2019 r., TopFit i Biffi, C-22/18, EU:C:2019:497, pkt 33).

- 53 Wynika z tego, że dodatek taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym wchodzi w zakres pojęcia „przywileju socjalnego” w rozumieniu art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011, a tym samym państwo członkowskie, które przyznaje taki dodatek swoim pracownikom krajowym, nie może odmówić go pracownikom będącym obywatelami innych państw członkowskich, nie dopuszczając się przy tym zakazanej przez ten przepis dyskryminacji ze względu na przynależność państwową.
- 54 W świetle całości powyższych rozważań na pytanie prejudycjalne należy udzielić następującej odpowiedzi:
- wykładni art. 3 ust. 1 lit. d) rozporządzenia nr 883/2004 należy dokonywać w ten sposób, że dodatek wypłacany niektórym czołowym sportowcom, którzy reprezentowali państwo członkowskie lub jego poprzedników prawnych na międzynarodowych zawodach sportowych, nie wchodzi w zakres pojęcia „świadczenia z tytułu starości” w rozumieniu tego przepisu, a zatem jest wyłączony z zakresu stosowania tego rozporządzenia;
  - wykładni art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011 należy dokonywać w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego, które uzależniają przyznanie dodatku ustanowionego na rzecz niektórych czołowych sportowców, którzy reprezentowali to państwo członkowskie lub jego poprzedników prawnych w międzynarodowych zawodach sportowych, w szczególności od warunku, aby wnioskodawca posiadał obywatelstwo tego państwa członkowskiego.

W przedmiocie kosztów

- 55 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

- 1) Wykładni art. 3 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (WE) nr 883/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego należy dokonywać w ten sposób, że dodatek wypłacany niektórym czołowym sportowcom, którzy reprezentowali państwo członkowskie lub jego poprzedników prawnych na międzynarodowych zawodach sportowych, nie wchodzi w zakres pojęcia „świadczenia z tytułu starości” w rozumieniu tego przepisu, a zatem jest wyłączony z zakresu stosowania tego rozporządzenia
- 2) Wykładni art. 7 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii należy dokonywać w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego, które uzależniają przyznanie dodatku ustanowionego na rzecz niektórych czołowych sportowców, którzy reprezentowali to państwo członkowskie lub jego poprzedników prawnych w międzynarodowych zawodach sportowych, w szczególności od warunku, aby wnioskodawca posiadał obywatelstwo tego państwa członkowskiego.

Podpisy